

2005. – 348 с. 6. Андриенко В. Н. Модели реинжиниринга систем управления / В. Н. Андриенко. – Донецк : ДонНУ, 2001. – 184 с. 7. Пушкар А. И. Система моделирования для решения задач развития предприятий / А. И. Пушкар // Вісник ХДЕУ. – 1997. – № 2. – С. 85–92. 8. Пушкар А. И. Моделирование процессов материально-технического обеспечения продуктового развития предприятия / А. И. Пушкар, А. С. Евсеев // Економічна кібернетика. – 2002. – № 5–6. – С. 9–22. 9. Моделирование финансовых потоков предприятия в условиях неопределенности / Т. С. Клебанова, Л. С. Гурьянова, Н. Богониколос и др. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2006. – 312 с. 10. Буяк Л. М. Модель виробничого тендеру / Л. М. Буяк, В. К. Паучок // Збірник наукових праць. – К. : Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН і МОН України, 2007. – Вип. 10. – С. 54–65. 11. Буяк Л. М. Регуляризована ідентифікація функцій економічної поведінки за експериментальними даними / Л. М. Буяк, Л. М. Матвійчик // Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Чернівці : АНТ ЛТД, 2007. – Вип. 4. Економічні науки. – С. 316–321.

References: 1. Gorelova G. V. O kognitivnom modelirovanii ustoychivogo razvitiya sotsialno-ekonomicheskikh sistem [About the cognitive design of steady development of the socio-economic systems] / G. V. Gorelova, N. V. Zakharova. – Rostov n/D : Izd. RGGU, 2005. – 288 p. 2. Popkov V. V. Modelirovanie ustoychivyykh sostoyaniy ekonomiki na osnove setevoy modeli [Design of the stable states of economy on the basis of network model] / V. V. Popkov, A. N. Baturin // Materialy VIII Vserossiyskoy internet-konferentsii po problemam ekonomofiziki, evolyutsionnoy ekonomiki i ustoychivogo razvitiya "Evolutsiya i ustoychivoe razvitie sotsialno-ekonomicheskikh sistem", Ekaterinburg, 12–25 noyabrya 2007 g. – Ekaterinburg : MIAB, Izg-vo UMTS UPI, 2008. – Pp. 4–31. 3. Lepa R. N. Mekhanizm vyyavleniya problemnykh situatsiy na promyshlennom predpriyatii [Design of the stable states of economy on the basis of network model] / R. N. Lepa // Visnyk Donbaskoi derzhavnoi mashinobudivnoi akademii. – 2006. – No. 2 (4). – Pp. 241–244. 4. Lyepa R. M. Modeli sytuatsiinoho mehanizmu pryiniattia upravliynskyykh rishen [Models of situational mechanism of acceptance of administrative decisions] : avtoref. dys... d-ra ekon. nauk : 08.00.11 / R. M. Lyepa. – Donetsk : Donetskiy natsionalnyi universytet, 2007. – 36 p. 5. Modelirovanie protsessov upravleniya razvitiem promyshlennykh predpriyatii [Design of management processes by development of industrial enterprises] : monografiya / N. N. Lepa, R. N. Lepa, A. I. Pushkar i dr. – Donetsk : IEP NANU, 2005. – 348 p. 6. Andrienko V. N. Modeli reinzhiniringa sistem upravleniya / V. N. Andrienko. – Donetsk : DonNU, 2001. – 184 p.

7. Pushkar A. I. Sistema modelirovaniya dlya resheniya zadach razvitiya predpriyatii [System of design for the decision of tasks of development of enterprises] / A. I. Pushkar // Visnyk KHDEU. – 1997. – No. 2. – Pp. 85–92. 8. Pushkar A. I. Modelirovanie protsessov materialno-tekhnicheskogo obespecheniya produktovogo razvitiya predpriyatii [Design of processes of logistical support of food development of enterprise] / A. I. Pushkar, A. S. Evseev // Ekonomichna kibernetika. – 2002. – No. 5–6. – Pp. 9–22. 9. Modelirovanie finansovykh potokov predpriyatii v usloviyakh neopredelennosti [Design of financial streams of enterprise in the conditions of vagueness] / T. S. Klebanova, L. S. Guryanova, N. Bogonikolos i dr. – Kh. : ID "INZHEK", 2006. – 312 p. 10. Buyak L. M. Model vyrobnychoho tenderu [Model of productive tender] / L. M. Buyak, V. K. Pauchok // Zbirnyk naukovykh prats. – K. : Mizhnarodnyi naukovo-navchalnyi tsentr informatsiinykh tekhnolohii ta system NAN i MON Ukrainy, 2007. – Vyp. 10. – Pp. 54–65. 11. Buyak L. M. Rehulyaryzovana identyfikatsiya funktsii ekonomichnoi povedinky za eksperymentalnymy danymy [Regular authentication of functions of economic behavior from experimental data] / L. M. Buyak, L. M. Matviichyk // Naukovyi visnyk Chernivetskoho torhovo-ekonomichnoho instytutu KNTEU. – Chernivtsi : ANT LTD, 2007. – Vyp. 4. Ekonomichni nauky. – Pp. 316–321.

Інформація про автора

Смачило Тетяна Володарівна – канд. екон. наук, доцент кафедри економічної кібернетики та інформатики Тернопільського національного економічного університету (46020, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11, e-mail: smtanya@ukr.net).

Інформація об авторе

Смачило Татьяна Володаровна – канд. екон. наук, доцент кафедры экономической кибернетики и информатики Тернопольского национального экономического университета (46020, г. Тернополь, ул. Львовская, 11, e-mail: smtanya@ukr.net).

Information about the author

Smachylo Tetiana Volodarivna – Ph.D in Economics, Associate Professor at Economic Cybernetics and Informatics Department of Ternopil National University of Economics (Lvivska str. 11, Ternopil, 46020, e-mail: smtanya@ukr.net).

Рецензент

канд. екон. наук,
професор Афанасьєв М. В.

Стаття надійшла до ред.
24.10.2011 р.

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПИТАННЯ

УДК 517.436

Васюренко В. О.

Узагальнено погляди вчених на змістовність поняття "фінансове регулювання ЗЕД" та обґрунтовано авторське бачення з цього приводу, розглянуто окремі складові фінансового регулювання ЗЕД підприємства, уточнено економічний зміст фінансового регулювання ЗЕД підприємства та надано взаємозв'язок окремих його елементів. На-

укова новизна даного дослідження полягає в уточненні економічного змісту фінансового регулювання ЗЕД підприємства завдяки комплексному узагальненню теоретичних аспектів з цього приводу.

Ключові слова: фінансове регулювання, економічний зміст, зовнішньоекономічна діяльність, метод, інструмент, форма, змістовність.

**ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОДЕРЖАНИЕ ФИНАНСОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ
ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ:
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВОПРОСА**

УДК 517.436

Васюренко В. А.

Обобщены взгляды ученых на содержательность понятия "финансовое регулирование ВЭД" и обосновано авторское видение на этот счет, рассмотрены отдельные составляющие финансового регулирования ВЭД предприятия, уточнено экономическое содержание финансового регулирования ВЭД предприятия и предоставлена взаимосвязь отдельных его элементов. Научная новизна данного исследования заключается в уточнении экономического содержания финансового регулирования ВЭД предприятия благодаря комплексному обобщению теоретических аспектов по этому поводу.

Ключевые слова: финансовое регулирование, экономическое содержание, внешнеэкономическая деятельность, метод, инструмент, форма, содержательность.

**ECONOMIC CONTENTS OF THE ENTERPRISE'S INTERNATIONAL BUSINESS
FINANCIAL REGULATION: THEORETICAL ASPECTS OF THE QUESTION**

UDC 517.436

Vasyurenko V. A.

Views of scientists on the content of the concept of "financial regulation of economic activity" and the author's vision are generalized. grounded in this respect. Separate components of financial regulation of enterprise' FEA, are considered and clarified. The economic content of the financial regulation of economic activity is given. The relationship of individual elements of the enterprise is introduced. The novelty of this study is to clarify the economic content of enterprise's FEA financial regulation through the complex generalization of the theoretical aspects of this matter.

Key words: financial regulation, economic sense, foreign trade, method, instrument, shape, consistency.

На сьогодні фінансове регулювання у цілому та фінансове регулювання зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД) підприємства зокрема є центром дискусій серед вчених. У першу чергу, це зумовлено тим, що існує багато поглядів на сутність та змістовність зазначених понять. Це одночасно свідчить як про недоопрацьованість теоретичних засад фінансового регулювання, так і про значний інтерес до даного поняття з боку науковців. За будь-яких обставин, така теоретична плутанина спричиняє негативний вплив на практичні аспекти фінансового регулювання, гальмуючи розвиток сучасного підприємства. Важливість зазначених питань окреслила напрямок даного дослідження та підтверджує його актуальність з погляду розв'язання нагальної проблеми забезпечення ефективного фінансового регулювання ЗЕД підприємства.

Аналіз літературних джерел з окресленої вище проблематики показав, що на сьогодні питаннями фінансового регулювання взагалі та фінансового регулювання ЗЕД цікавиться велика кількість науковців, серед яких Дурницька Г. В., Бречко О. В., Крупін В. Є., Пластун В. Л., Дегтярев О. В., Соловійова О. А., Мусієнко О. І., Філіна Г. І., В. Булана, Я. Жаліло, В. Фурман, М. Петренко та ін.

Але, незважаючи на те, що праці перелічених вчених є достатньо ґрунтовними та безперечно важливими з погляду розвитку теоретичного підґрунтя фінансового регулювання, все ж таки вони присвячені окремим аспектам фінансового регулювання, висвітлюючи його економічний зміст лише частково в конкретному аспекті. Саме тому метою даного дослідження є комплексне узагальнення

теоретичних аспектів фінансового регулювання ЗЕД підприємства.

Для досягнення поставленої мети в межах даного дослідження зроблено спробу вирішити такі завдання:

узагальнити існуючі погляди вчених на змістовність поняття "фінансове регулювання ЗЕД" та обґрунтувати авторське бачення з цього приводу;

розглянути окремі складові фінансового регулювання ЗЕД підприємства;

уточнити економічний зміст фінансового регулювання ЗЕД підприємства та надати взаємозв'язок окремих його елементів.

Перш за все, слід зауважити, що існує велика кількість визначень поняття "фінансове регулювання ЗЕД підприємства", але не всі вони відображають змістовність даного поняття, тобто окреслюють його складові, завдяки чому може бути досліджений економічний зміст фінансового регулювання ЗЕД підприємства. Так, економічний зміст фінансового регулювання ЗЕД розглядається вченими з різних боків (табл. 1).

Таблиця 1

Погляди на визначення змістовності фінансового регулювання ЗЕД підприємства

Автор	Визначення
Костилен О. О. [1]	процес цілеспрямованого та послідовного застосування форм та методів державного впливу на суб'єкти господарювання
Дурицька Г. В. [2; 3]	сукупність економічних форм, методів та інструментів, за допомогою яких стимулюється, координується і регламентується діяльність суб'єктів у сфері зовнішньоекономічних зв'язків відповідно до цілей та завдань
Бречко О. В. [4]	сукупність фінансових інструментів, за допомогою яких створюються фінансові передумови та стимули розвитку суб'єктів господарювання відповідно до їх цілей та завдань
Крупін В. Є. [5]	сукупність економічних і адміністративних методів, важелів та інструментів, що у поєднанні здійснюють регулюючий і стимулюючий вплив на ЗЕД через створення сприятливих умов для підвищення конкурентоспроможності систем та їх продукції на основі впровадження інновацій з метою ефективного використання їх експортного потенціалу та розширення зовнішніх ринків збуту вітчизняної високотехнологічної і наукомісткої продукції з високою часткою доданої вартості

Як видно з табл. 1, вчені розглядають зміст фінансового регулювання ЗЕД за допомогою різних складових. На думку автора, узагальнюючи погляди вчених, економічний зміст фінансового регулювання ЗЕД підприємства необхідно досліджувати у взаємозв'язку методів, інструментів та форм фінансового регулювання ЗЕД підприємства. Саме тому необхідно розглянути окремо сутність перелічених складових змістовного наповнення даного поняття.

У цілому ж багатогранність та множинність методів фінансового регулювання ЗЕД підприємства визначається кількістю різнопланових робіт різних дослідників, що відбито у даних табл. 2.

Таблиця 2

Порівняльний аналіз найбільш поширених поглядів щодо визначення методів фінансового регулювання ЗЕД підприємства

Автор	Методи					
	тарифні	нетарифні	валютні	податкові	грошово-кредитні	страхування
Дурицька Г. В. [2]	+	+	+	+	+	
Пластун В. Л. [6]			+	+	+	
Дегтярев О. В. [7]			+		+	
Соловійова О. А. [8]						+
Мусяєнко О. І. [9]				+		
Філіна Г. І. [10]			+	+	+	
В. Булана, Я. Жаліло [11]				+	+	+
В. Фурман [12]						+
М. Петренко [13]	+					

Як видно з даних табл. 2, найбільший інтерес викликають фінансові методи регулювання ЗЕД. Така увага до цих методів пов'язана з тим, що саме фінансові важелі у підсумку визначають дієвість та ефективність ЗЕД. Це ж дозволяє говорити й про значимість фінансового регулювання ЗЕД, за допомогою якого реалізуються більшість впливів щодо ведення та здійснення ЗЕД. Отже, відповідно до відміченого можна говорити, що фінансове регулювання ЗЕД переважно розглядається з погляду кредитно-грошових, податкових, митних, страхових, бюджетних та валютних відносин.

Тобто превалюючим при визначенні фінансового регулювання ЗЕД є відповідне фінансово-кредитне, податкове, митно-тарифне, валютне, страхове, а також бюджетне регулювання, що і визначає основні складові фінансового регулювання ЗЕД.

У свою чергу, використання методів фінансового регулювання ЗЕД забезпечується застосуванням певних інструментів.

Так, зокрема, наприклад, Дзюблюк О. В. надає перевагу таким інструментам: процентній ставці, нормі резервування, правилам оперування із валютною виручкою [14]. Разом з цим Колінець Л. Б. та Штефаніч Д. А., розглядаючи інструменти фінансового регулювання ЗЕД, надають перевагу податкам ЗЕД та страхуванню експорту [15; 16]. До того ж застосування методів та інструментів фінансового регулювання ЗЕД підприємства відбувається в певних формах. На думку автора, до таких форм слід віднести, перш за все, такі, що наведені на рис. 1.

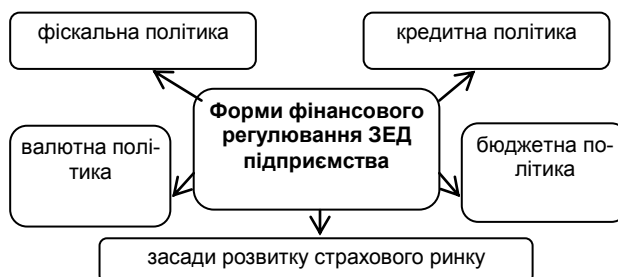

Рис. 1. **Форми фінансового регулювання ЗЕД підприємства** (узагальнено автором)

Отже, складові фінансового регулювання ЗЕД підприємства можуть бути представлені взаємозв'язком методів, інструментів та форм (рис. 2).

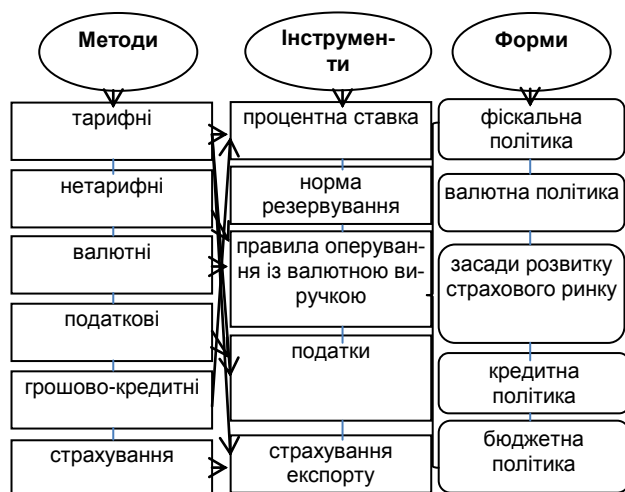

Рис. 2. Взаємозв'язок складових фінансового регулювання ЗЕД, що визначають його економічний зміст

Таким чином, наукова новизна даного дослідження полягає в уточненні економічного змісту фінансового регулювання ЗЕД підприємства завдяки комплексному узагальненню теоретичних аспектів з цього приводу.

При цьому як напрямок подальших досліджень, слід вказати необхідність розробки й обґрунтування системи фінансового регулювання ЗЕД підприємства.

Література: 1. Финансовое регулирование экономики [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://cu-4.narod.ru/index.htm>. 2. Дурицька Г. В. Економічне регулювання зовнішньоекономічної діяльності промислового виробництва : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н. : спец. 08.00.03 "Економіка та управління національним господарством" / Г. В. Дурицька. – Львів : Інституті регіональних досліджень НАНУ, 2007. – 26 с. 3. Дурицька Г. В. Проблеми комплексної оцінки зовнішньоекономічної діяльності підприємств / Г. В. Дурицька // Регіональна економіка. – 2007. – № 4. – С. 209–217. 4. Бречко О. В. Фінансовий механізм державного регулювання економіки регіону (на прикладі Тернопільської області) : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н. : спец. 08.02.03 "Організація управління, планування і регулювання економікою" / О. В. Бречко. – К. : КНЕУ, 2004. – 24 с. 5. Крупін В. Є. Механізм державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності територіально-виробничих систем : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н. : спец. 08.00.03 "Економіка та управління національним господарством" / В. Є. Крупін. – Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 2008. – 24 с. 6. Пластун В. Л. Фінансове забезпечення розрахункових відносин у зовнішньоекономічній діяльності підприємств : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н. : спец. 08.04.01 "Фінанси, грошовий обіг і кредит" / В. Л. Пластун. – Суми : УАБС НБУ, 2006. – 21 с. 7. Дегтярев О. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю високотехнологічних підприємств в умовах глобалізації (на прикладі космічної галузі України) : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н. : спец. 08.02.03 "Організація управління, планування і регулювання економікою" / О. В. Дегтярев. – К. : КНУ, 2006. – 18 с. 8. Соловйова О. А. Перспективи розвитку страхування у сфері зовнішньоекономічної діяльності / О. А. Соловйова // Фінанси України. – 2005. – № 5. – С. 122–129. 9. Мусієнко О. І. Міжнародне

корпоративне податкове планування в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю компаній : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н. : спец. 08.02.03 "Організація управління, планування і регулювання економікою" / О. І. Мусієнко. – К. : КНУ імені Тараса Шевченка, 2005. – 16 с. 10. Філіна Г. І. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н. : спец. 08.02.03 "Організація управління, планування і регулювання економікою" / Г. І. Філіна. – Х. : ХНУ, 2003. – 21 с. 11. Булана В. Щодо очікувань наслідків вступу України до СОТ для вітчизняних виробників [Електронний ресурс] / В. Булана, Я. Жаліло. – Режим доступу : www-niss.gov.ua/Monitor/January/08.htm. 12. Фурман В. Страхування ризиків зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання / В. Фурман // Фінанси України. – 2004. – № 4. – С. 120–127. 13. Петренко М. Методика прогнозування надходжень від зовнішньоекономічної діяльності до держбюджету / М. Петренко // Фінанси України. – 2004. – № 1. – С. 28–36. 14. Дзюблук О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки / О. В. Дзюблук. – К. : Поліграфкнига, 2000. – 512 с. 15. Плєскач В. Л. Сучасні підходи щодо фінансового регулювання механізму реалізації регіональних цільових програм / В. Л. Плєскач // Фінанси України. – 2009. – № 1. – С. 58–72. 16. Колінець Л. Б. Стимулювання зовнішньоекономічної діяльності фінансово-кредитними інструментами / Л. Б. Колінець // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Економіка. – 2004. – № 16. – С. 125–129. 17. Колінець Л. Б. Фінансово-кредитні інструменти стимулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств / Л. Б. Колінець, Д. А. Штефаніч // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2003. – № 6. – С. 333–338.

References: 1. Finansovoe regulirovanie ekonomiki [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu : <http://cu-4.narod.ru/index.htm>. 2. Duritska H. V. Ekonomichne rehulivannia zovnishnioekonomichnoi diialnosti promyslovoho vyrobnytstva : avtoref. dys. na zdob. nauk. stup. k.e.n. : spets. 08.00.03 "Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom" / H. V. Duritska. – Lviv : Instytuti rehionalnykh doslidzhen' NANU, 2007. – 26 p. 3. Duritska H. V. Problemy kompleksnoi otsinky zovnishnioekonomichnoi diialnosti pidpriemstv / H. V. Duritska // Rehionalna ekonomika. – 2007. – No. 4. – Pp. 209–217. 4. Brechko O. V. Finansovy mekhanizm derzhavnoho rehulivannia ekonomiky rehionu (na prykladi Ternopil'skoi oblasti) : avtoref. dis. na zdob. nauk. stup. k.e.n. : spets. 08.02.03 "Orhanizatsiia upravlinnia, planuvannia i rehulivannia ekonomikoiu" / O. V. Brechko. – K. : KNEU, 2004. – 24 p. 5. Krupin V. Ye. Mekhanizm derzhavnoho rehulivannia zovnishnioekonomichnoi diialnosti terytorialno-vyrobnychkykh system : avtoref. dis. na zdob. nauk. stup. k.e.n. : spets. 08.00.03 "Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom" / V. Ye. Krupin. – Lviv : Instytut rehionalnykh doslidzhen NAN Ukrainy, 2008. – 24 p. 6. Plastun V. L. Finansove zabezpechennia rozrakhunkovykh vidnosyn u zovnishnioekonomichnoi diialnosti pidpriemstv : avtoref. dys. na zdob. nauk. stup. k.e.n. : spets. 08.04.01 "Finansy, hroshovy obih i kredyt" / V. L. Plastun. – Sumy : UABS NBU, 2006. – 21 p. 7. Dehtyarev O. V. Upravlinnia zovnishnioekonomichnoiu diialnistiu vysokotekhnologichnykh pidpriemstv v umovakh hlobalizatsii (na prykladi kosmichnoi haluzi Ukrainy) : avtoref. dys. na zdob. nauk. stup. k.e.n. : spets. 08.02.03 "Orhanizatsiia upravlinnia, planuvannia i rehulivannia ekonomikoiu" / O. V. Dehtyarev. – K. : KNU, 2006. – 18 p. 8. Solovyova O. A. Perspektyvy rozvytku strakhuvannia u sferi zovnishnioekonomichnoi diialnosti / O. A. Solovyova // Finansy Ukrainy. – 2005. – No. 5. – Pp. 122–129. 9. Musiienko O. I. Mizhnarodne korporativne podatkovе planuvannia v upravlinni zovnishnioekonomichnoiu diialnistiu kompanii : avtoref. dys. na zdob. nauk. stup. k.e.n. : spets. 08.02.03 "Orhanizatsiia upravlinnia, planuvannia i rehulivannia ekonomikoiu" / O. I. Musiienko. – K. : KNU imeni Tarasa Shevchenka, 2005. – 16 p. 10. Filina H. I.

Derzhavne rehulivannia zovnishnioekonomichnoi diialnosti : avtoref. dys. na zdob. nauk. stup. k.e.n. : spets. 08.02.03 "Orhanizatsiia upravlinnia, planuvannia i rehulivannia ekonomikoiu" / H. I. Filina. – Kh. : KhNU, 2003. – 21 p. 11. Bulana V. Shchodo ochikuvan naslidkiv vstupu Ukrainy do SOT dlia vitchyznianskykh vyrobnykiv [Elektronnyi resurs] / V. Bulana, Ya. Zhalilo. – Rezhym dostupu : www.niss.gov.ua/Monitor-/Januery/08.htm. 12. Furman V. Strakhuvannia ryzykiv zovnishnioekonomichnoi diialnosti subiektiv hospodariuvannia / V. Furman // Finansy Ukrainy. – 2004. – No. 4. – Pp. 120–127. 13. Petrenko M. Metodyka prohnozuvannia nadkhodzen vid zovnishnioekonomichnoi diialnosti do derzhbiudzhetu / M. Petrenko // Finansy Ukrainy. – 2004. – No. 1. – Pp. 28–36. 14. Dzyublyuk O. V. Orhanizatsiia hroshovo-kredytnykh vidnosyn suspilstva v umovakh rynkovoho reformuvannia ekonomiky / O. V. Dzyublyuk. – K. : Polihrafknyha, 2000. – 512 p. 15. Pleskach V. L. Suchasni pidkhody shchodo finansovoho rehulivannia mekhanizmu realizatsii rehionalnykh tsiliovyykh prohram / V. L. Pleskach // Finansy Ukrainy. – 2009. – No. 1. – Pp. 58–72. 16. Kolinets L. B. Stymulivannia zovnishnioekonomichnoi diialnosti finansovo-kredytnymy instrumentamy / L. B. Kolinets // Naukovi zapysky Ternopil'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriya : Ekonomika. – 2004. – No. 16. – Pp. 125–129. 17. Kolinets L. B. Finansovo-kredytni instrumenty stymulivannia zovnishnioekonomichnoi diialnosti pidpriemstv / L. B. Kolinets, D. A. Shtefanych // Ukrainska nauka: mynule, suchasne, maibutnie. – 2003. – No. 6. – Pp. 333–338.

Інформація про автора

Васюренко Володимир Олександрович – канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та менеджменту ЗЕД Харківського національного економічного університету (61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: mopsik2009.84@mail.ru).

Информация об авторе

Васюренко Владимир Александрович – канд. экон. наук, доцент кафедры международной экономики и менеджмента ВЭД Харьковского национального экономического университета (61166, г. Харьков, пр. Ленина, 9а, e-mail: mopsik2009.84@mail.ru).

Information about the author

Vasyurenko Vladimir Aleksandrovich – Ph.D. in Economics, Associate Professor at International Economics and Management of Foreign Economic Relations Department of Kharkiv National University of Economics (Lenina ave., 9a, Kharkiv, 61166, e-mail: mopsik2009.84@mail.ru).

Рецензент

докт. екон. наук,
доцент Попов О. Є.

Стаття надійшла до ред.
25.11.2011 р.

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ: ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ

УДК 658.589

Боярська М. О.

Обґрунтовано необхідність побудови системи управління інноваційними процесами на машинобудівних підприємствах. Розроблено систему управління інноваційними процесами та визначено особливості її реалізації. Визначено, що управління інноваційними процесами підприємства на сучасному етапі вирішується застосуванням адаптивних підходів і адаптивної моделі управління, яка будується на основі формування програмної траєкторії керованої системи на конкретний період часу і створення системи управлінських дій. Проведено кластеризацію машинобудівних підприємств Харківського регіону та запропоновано для кожного кластера в межах кожної підсистеми докладні рекомендації, які представлені наочно, у якості прикладу, для першого кластера в контексті керуючої підсистеми.

Ключові слова: інноваційний процес, інноваційний потенціал, інноваційна система, фундаментальні дослідження, прикладні дослідження.

УПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ: ОСОБЕННОСТИ РЕАЛИЗАЦИИ

УДК 658.589

Боярская М. А.

Обоснована необходимость построения системы управления инновационными процессами на машиностроительных предприятиях. Разработана система управления инновационными процессами и определены особенности ее реализации. Опре-